

Uznesenie — Zlepšenie fungovania Európskej únie: Lisabonská zmluva a ďalšie dokumenty

(2015/C 313/03)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. sa domnieva, že legitímnosť a budúci rozvoj EÚ významne závisia od jej schopnosti účinne riešiť hospodárske, politické a sociálne problémy, pred ktorými stojíme, a intenzívnejšie zapojiť občanov na všetkých úrovniach. Pripomína, že na to je potrebná aktívna účasť miestnych, regionálnych a nižších vnútroštátnych úrovní správy EÚ, a preto trvá na tom, že Výbor regiónov sa musí zapojiť do diskusií o budúcnosti Európy, vrátane jeho plnej účasti na budúcom konvente.
 2. Víta rozhodnutie Európskeho parlamentu otvoriť túto diskusiu práve teraz a konzultovať s ním, čím sa utužuje posilnená politická väzba medzi oboma inštitúciami. Víta príležitosť prispieť k zvyšovaniu transparentnosti, zodpovednosti, inkluzívnosti a účinnosti EÚ. Opakuje, že je nevyhnutné znovu vybudovať dôveru občanov v to, že EÚ dokáže zlepšiť ich životy a ochraňovať a propagovať európske hodnoty s náležitým rešpektovaním právomocí a identity členských štátov a regiónov.
 3. Domnieva sa, že je dôležité vytvoriť príležitosti na diskusiu v úzkej spolupráci s Európskym parlamentom o možných zmenách, vývoji a úpravách súčasnej inštitucionálnej štruktúry Európskej únie, ktorá výboru umožní byť nielen poradným orgánom, ale byť aj vo väčšej miere zapojený do európskeho legislatívneho procesu ako kľúčový aktér.
 4. Zdôrazňuje význam občianstva a základných práv, na ktorých je EÚ založená, ako aj úsilia o vytváranie pevnejšej európskej reprezentatívnej a participatívnej demokracie na rôznych legislatívnych úrovniach Európskej únie, členských štátov a regiónov v súlade so zásadou viacúrovňového riadenia. Žiada revíziu a zjednodušenie európskej iniciatívy občanov, aby bola pre občanov prístupnejšia a ľahšie využiteľná. Zdôrazňuje potrebu zaviesť právny záväzok Európskej komisie nielen preskúmať, ale tiež otvoriť rozpravu s následným hlasovaním v Rade EÚ a Európskom parlamente o úspešnej európskej iniciatíve občanov, ktorá získala 1 milión podpisov a navrhuje preskúmanie iných spôsobov ako uľahčiť využívanie účasti na rozhodovacom procese EÚ.
 5. Opakuje, že je nevyhnutné zmenšiť závislosť rozpočtu EÚ od priamych príspevkov členských štátov a preskúmať vlastné zdroje EÚ bez toho, aby sa zaviedli dodatočné odvody.
 6. Zdôrazňuje svoju oddanosť Európskej únii, ktorá sa výrazne angažuje v otázkach zahraničných vecí a bezpečnosti s cieľom podporiť bezpečnosť, stabilitu, demokraciu a právny štát. Vyzdvihuje kľúčovú úlohu, ktorú miestne, regionálne a nižšie vnútroštátne samosprávy, okrem iného prostredníctvom platforiem CORLEAP a ARLEM, zohrávajú v rámci svojich vzťahov s krajinami mimo EÚ v kľúčových politických oblastiach, ako sú výzvy a príležitosti spojené s migráciou, politika zamestnanosti, rozširovanie, udržateľné využívanie prírodných zdrojov, energetika, podpora inovácií, kultúra, celosvetové environmentálne výzvy, podpora rozvoja, účinná susedská politika a udržateľná mestská politika.
- Výbor regiónov preto v rámci platnej zmluvy
7. sa domnieva, že existujúce nástroje ustanovené Lisabonskou zmluvou a jej protokolmi majú stále veľa nevyužitých možností, ktoré môžu zlepšiť fungovanie EÚ v prospech jej občanov, vrátane využívania ustanovení o monitorovaní subsidiarity a proporcionality, európskej iniciatívy občanov, „premostovacích doložiek“ a, v prípade potreby, využívania posilnenej spolupráce;
 8. víta vydanie balíka opatrení na lepšiu tvorbu právnych predpisov z 19. mája 2015, avšak zdôrazňuje, že program lepšej tvorby právnych predpisov sa nesmie stať zámkou na obchádzanie alebo zrušenie nevyhnutnej legislatívy. Žiada, aby sa do návrhu Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva zahrnul jednoznačný odkaz na Výbor regiónov, a tým uznali jeho rozšírené právomoci podľa Lisabonskej zmluvy;

9. žiada rozhodné posilnenie svojej úlohy, aby sa mohli bezprostredne využiť informácie získané od zástupcov miestnych a regionálnych orgánov v legislatívnom cykle a rozhodovacom procese EÚ, a najmä aby:

- sa v plnej miere podieľal na **procese strategického plánovania** legislatívneho cyklu,
- bol intenzívnejšie zapojený do **prípravnej fázy pred vypracovaním** legislatívnych návrhov EÚ, okrem iného formou územných posúdení vplyvu,
- mu bol priznaný štatút pozorovateľa s právom vystúpiť v **pracovných skupinách Rady**, ktoré sa zaoberajú oblasťami politiky, v ktorých je konzultácia výboru povinná,
- mu bol priznaný štatút pozorovateľa s právom vystúpiť na **trojstranných rokovaníach**, ktoré sa zaoberajú oblasťami politiky, v ktorých je konzultácia výboru povinná,
- mohol európskym orgánom výkonnej moci predkladať **písomné a ústne otázky** týkajúce sa jeho politických odporúčaní.

10. Domnieva sa, že by mal byť predovšetkým aktívne zapojený do všetkých rozhovorov týkajúcich sa hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti. Navrhuje preto:

- vytvoriť osobitné **zloženie Rady pre politiku súdržnosti v EÚ** a iné finančné nástroje súvisiace s investíciami,
- priznať Výboru regiónov štatút pozorovateľa s právom vyjadrovať sa na zasadnutiach **Rady týkajúcich sa politiky súdržnosti v EÚ** a oblastí súvisiacich s investíciami v Európe.

11. Pripomína, že úloha monitorovať súlad právnych predpisov EÚ so zásadou subsidiarity sa rozšírila tak, aby zahŕňala jednak jeho úlohu, a jednak úlohu regionálnych parlamentov s legislatívnymi právomocami v úzkej spolupráci s parlamentmi členských štátov. V záujme zvýšenia účinnosti svojho príspevku k monitorovaniu subsidiarity a celkovej kvality právnych predpisov EÚ požaduje, aby sa zvýšilo úsilie pri:

- vykonávaní predbežných **posúdení územného vplyvu**,
- monitorovaní **transpozície právnych predpisov EÚ** ex post, a to tak miestnymi, regionálnymi a nižšími vnútroštátnymi samosprávami, ako aj Európskou úniou,
- zlepšovaní **systemu včasného varovania**, a to predĺžením časového rámca, aby bol plne funkčný aj pre regionálnych aktérov,
- posilnení úlohy regionálnych legislatívnych zhromaždení v rámci postupu včasného varovania tým, že sa pre národné parlamenty namiesto dobrovoľnej konzultácie zavedie povinnosť konzultovať s nimi otázky patriace do regionálnej právomoci,
- skúmaní možností spolu s členskými štátmi EÚ ako udeliť regionálnym a nižším vnútroštátnym parlamentom s legislatívnymi právomocami plnú právomoc vydávať odôvodnené stanoviská v súvislosti so zásadou subsidiarity tak, ako keby boli národnými parlamentmi (pozri vyhlásenie č. 51 Lisabonskej zmluvy).

12. Odporúča všetkým úrovňam správy, aby spolupracovali pri hľadaní trvalého riešenia európskej dlhovej krízy a súvisiacich hospodárskych a sociálnych kríz, ako aj pri podnecovaní investícií na zvýšenie konkurencieschopnosti a tvorby pracovných miest. Pripomína, že miestne a regionálne samosprávy boli výrazne zasiahnuté krízou a žiada dodržiavanie modelu viacúrovňového riadenia, aby sa zaručilo, že v budúcnosti už k tomu nedôjde. V tejto súvislosti súhlasí s tým, že povinnosť presunúť prvky hospodárskeho riadenia, ktoré boli dohodnuté mimo zmlúv, do roku 2016 do pôsobnosti Zmluvy o EÚ, je príležitosťou na riešenie obmedzeného počtu ďalších otázok týkajúcich sa budúcnosti EÚ.

V spojitosti s budúcou revíziou zmlúv EÚ preto:

13. žiada, aby mu bolo priznané také postavenie riadneho člena konventu, aké majú súčasné inštitúcie;

14. navrhuje zväziť jeho postupnú inštitucionalizáciu a transformáciu na Európsky senát regiónov a miestnych samospráv ako komoru „triezveho druhého úsudku“. Európsky senát by zlepšil koordináciu medzi inštitúciami na národnej a nižšej než celoštátnej úrovni a vykonával kontrolu subsidiarity vo vzťahu k inštitúciami EÚ, žiadal by sa jeho súhlas s legislatívnymi návrhmi v oblasti politiky súdržnosti a mal by právo predložiť návrhy Európskej komisii na prijatie alebo zmenu právnych predpisov EÚ v oblasti nevýlučných právomocí EÚ;

15. navrhuje, aby legislatívne návrhy týkajúce sa územnej súdržnosti boli predmetom schválenia Výborom regiónov. Okrem toho by uvítal rozšírenie rozsahu oblastí, v ktorých je konzultácia s ním povinná, a to zahrnutím tejto konzultácie do riadneho legislatívneho postupu ako jeho neoddeliteľnej súčasť (článok 294 ZFEÚ);

16. odporúča zahrnúť horizontálnu doložku do Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii, na základe ktorej by bola konzultácia s ním povinná v oblastiach spoločných právomocí pri opatreniach na koordináciu hospodárskej politiky a politiky zamestnanosti a v oblastiach podpornej, koordinačnej a doplnujúcej činnosti. Pripomína, že územný rozmer sa musí lepšie zohľadniť v akýchkoľvek budúcich návrhoch na prehlbenie EMÚ a významné spisy sa musia podrobiť predbežnému posúdeniu územného vplyvu;

17. v každom prípade požaduje povinnú konzultáciu s Výborom regiónov v otázkach, ktoré sú relevantné pre miestne a regionálne samosprávy a týkajú sa opatrení ovplyvňujúcich vytvorenie alebo fungovanie jednotného trhu (článok 115 ZFEÚ), ako aj v iných oblastiach politiky, ktoré majú priamy význam pre miestnu a regionálnu úroveň, ako je:

- poľnohospodárska politika (článok 43 ZFEÚ),
- voľný pohyb pracovníkov (článok 46 ZFEÚ),
- sloboda usadiť sa (článok 50 ZFEÚ),
- liberalizácia určitého typu služieb (článok 59 ZFEÚ),
- prisťahovalectvo (článok 79 ZFEÚ),
- štátna pomoc (článok 109 ZFEÚ),
- priemyselná politika (článok 173 tretí odsek ZFEÚ),
- obchodná politika (článok 207 ZFEÚ),

18. navrhuje tiež preskúmať minimálnu jednomesačnú lehotu na konzultáciu EP, Rady alebo Komisie s ním (článok 307 druhý odsek ZFEÚ), ktorá sa ukázala ako nepraktická.

19. Poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskemu parlamentu, Rade, Európskej komisii a predsedovi Európskej rady.

V Bruseli 8. júla 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA